

storskom dirigentskom palicom tumačio je ova dva remek-djela i upravljao veličanstvenom izvedbom. Kvartet solista bio je prvorazredan: R. Scotto, B. Wolf, V. Luchetti i P. Pliska. Orkestar rimske radio-televizije RAI, dva pjevačka zbora RAI, rimski i torinski — koje su pripremili gg. G. Lazzari i F. Angrius — sjedinili su se u divnu cjelinu i dali nezaboravnu izvedbu.

3. — Na Foro Italico, opet Nino Antonellini sa svojim komornim pjevačkim zborom, izveo je zanimljivo i za Italiju rijetkost, djelo duhovnog sadržaja ruskog skladatelja P. I. Čajkovskog: *Liturgija sv. Ivana Krizostoma, op. 41*, za 4-gl. mješoviti zbor a cappella (1878). P. I. Čajkovski — skladatelj svjetskog glasa — nije se mnogo zanimao za crkvenu glazbu, napisao je ipak pravoslavnu liturgiju u 14 brojeva u kojoj domi-

nira romantika sa zanimljivim harmonijskim spleto- vima, a osjeća se vješta ruka velikog i iskusnog skla- datelja. Uz pjevački zbor posebno su briljirala dva solista: tenor A. Giachini i bas Fr. Ruta. Poslije litur- gije izvedena je »Svadba« I. Stravinskog za pjevački zbor, četiri solista, četiri glasovira i udaraljke. Ovo interesantno djelo posebno je zanimljivo radi instru- mentacije za koju se kaže da »otvara novo poglavlje u povijesti instrumentacije«. Otpjevana je na origi- nalu, a izvedba je mogla biti i na većoj umjetničkoj vi- sini. Solisti su bili naši zemljaci: M. Klarić, D. Čaka- rević, F. Paulik i F. Petrušanec; pianisti: M. Caporalo- ni, P. Brizzi, V. Procyneć, A. Balista.

A. Milanović

Uz glazbeni prilog „Svete Cecilije“ br. 4/1975.

Srednji Vijek je, osobito u pučkoj pobožnosti kr- šćana, donekle iskrivio izvorni smisao četrdesetnice. Mjesto četrdesetdnevnog posta kao vremena opće du- hovne obnove za slavljenje Vazma s trostrukim usmje- renjem, krsnim — pokorničkim — općenito vazme- nim, koji je odgovarao trima kategorijama u Crkvi, odabranicima za krštenje — pokornicima — redovnim vjernicima, ta je epoha od četrdesetnice učinila vri- jeme oplakivanja muke Kristove. Bogoslužni obrasci sadržavali su doduše izvorno duhovno bogatstvo če- trdesetnice, no oni su bili na latinskom jeziku, narodu nerazumljivom, te su stoga imali mali ili nikakav utjecaj na stvaranje i usmjeravanje kršćanskog men- taliteta i neliturgijske pobožnosti. To se stanje u mno- gome zadržalo sve do najnovijih vremena. Zato nije čudo da u našim pjesmaricama nalazimo kao koriz- meni repertoar pjesme o mucu Kristovoj, vrlo malo pokorničkih tekstova, a krsnih ili općenito vazmenih u pravom smislu ni nema. To mnoge voditelje i ani- matore pjevanja u kršćanskim zajednicama dovodi u nepriliku: da li i dalje pjevati pjesme o mucu Kri- stovoj i tako podržavati krivo shvaćanje korizme ili uzimati opće tekstove, misne ili kroz godinu, ili, ako je za zajednica za to duhovno i glazbeno odgojena, pjevati psalme, što bi bilo najbolje rješenje.

Dobro dolaze u toj situaciji korizmeni himni Časo- slova u skladbama triju najplodnijih zagrebačkih lit- urgijskih skladatelja: A. Klobučara, Lj. Galetića i M. Leščana.

»Cuj, Stvoritelju milostiv« je himan *pokorničkog smisla*, a ta je pokora uklopljena u korizmeni post. Kao pripjev što ga čitava zajednica iza svake strofe ponavlja, uzet je tekst druge strofe, a predstavlja molbu raskajanih za oprostjenje.

»Posveti post naš korizmen« je himan *vazmenog smisla*, čijim pjevanjem u bogoslužje korizme ulazi, dosada u pjesmi malo prisutno, vazmeno usmjerenje četrdesetdnevnog posta. »Obnova«, »obraćenje«, »pri- prava za vazmena slavlja« u četvrtoj strofi, uzetoj za pripjev zajednice, zaista mogu biti nosioci potpu- nijeg shvaćanja korizme.

»Bog oprosnik nam darova« je himan *pokorničko- vazmenog smisla*, prilagođenog korizmi. To lijepo po-

vezuje treća strofa, koju kao pripjev ponavlja čitava zajednica. Značajan je izraz druge strofe — »odrica- njem darežljivim«, jer ističe socijalnu notu posta: postom ušteđeno omogućuje nam iskazivanje ljubavi prema potrebnima.

»Tajanstven vršec običaj« je himan *četrdesetdnev- nog posta*, koji sadrži najvažnije čimbenike njegove teologije: njime nasljedujemo proroke i samog Isusa, on se sastoji u uzdržavanju od hrane ali to je samo pomoć za uzdržavanje od poroka, a u tome se sastoji savršen post. Kao pripjev odabrana je posljednja strofa: ona objedinjuje sav sadržaj, što će ga u poje- dinim strofama razumljivije navijestiti solisti.

»Božanski gnjev ublažujmo« je ponovno *pokorni- čkog smisla*. Naizmjenično pjevanje strofa od puka, solista i čitave zajednice s različitim melodijama oži- vjet će ovaj ne baš poetski tekst.

Ovakav način skladanja s izmjenom solista (zbor) i čitave zajednice omogućuje mnogo življe pjevanje, jer izbjegava monotonost ponavljanja većeg broja kitica. On također, općenito govoreći, daje zajednici vjernika mogućnost sudjelovanja i u težim skladbama te time uklanja najveću opasnost što bi je zbor u bogoslužju mogao predstavljati: isključivanje zajednice naroda Božjega iz sudjelovanja u liturgiji.

Praktički su ovi himni skladani za ovakovo pjeva- nje: najprije se pjeva pripjev — bilo da ga odmah pjevaju svi bilo da ga najprije otpjeva zbor a zatim svi ponove —, onda solisti (zbor) pjevaju strofe, a poslije svake svi ponavljaju pripjev.

Po sebi pjevanje traje toliko dugo koliko je potre- bno za pratnju određenog obreda (npr. ulaza, donoše- nja darova itd.). No, tekstovi himana su takvi da pojedine strofe nemaju uvijek cjelovitog sadržaja. Za- to valja pripaziti da misao otpjevanog teksta ne os- tane nedovršena.

Ovim himnima dobiva pjevanje naših kršćanskih zajednica u vrijeme korizme svakako nove dimenzije, koje će se pozitivno odraziti na cjelokupno shvaćanje i proživljavanje ovog liturgijskog vremena crkvene go- dine.

Vladimir Zagorac